

SvD



FOTO: THOMAS OLSSON MONTAGE: SVD

Huvudstaden flyttades till djungeln

Publicerad: 8 juni 2008, 08.43. Senast ändrad: 8 juni 2008, 09.02

Burmas huvudstad, Naypyidaw, är så gott som helt stängd för utlänningar. Journalisterna Fredrik Quistbergh och Thomas Olsson lyckades, strax innan cyklonen drog in, ta sig in i staden. De förmedlar en bild av en isolerad och hårt kontrollerad plats, där ingen egentligen vill bo.

NAYPYIDAW Vid sidan av den nyasfalterade vägen är det mestadels brunt grus och några enstaka träd. Luften är tät av damm från alla byggprojekt som är igång. På ett ställe ryker det extra mycket från grävsopor och lastbilar. Vi frågar vår chaufför vad som händer där arbetet verkar pågå som intensivast. Han svarar inte utan svänger av mot den speciella byggarbetsplatsen.

Även avtagsvägen är asfalterad och på sidorna möts vi nu av halvfärdiga tempel och välansade gröna gräsmattor. Väl framme vid byggets centrum, som liknar en pyramid, förklarar chauffören att det ska bli en kopia av Shwedagon Pagoda. Vi undrar om vi verkligen hört rätt. Är det samma 98 meter höga gyllene pagoda vars original dominerar Rangoons statsbild? Ska de bygga en kopia av Burmas mest kända buddhistiska kultbyggnad här? Kan det verkligen vara sant?

Vi behärskar oss och ställer den enklare frågan: När beräknas den vara klar? Chauffören ursäktar sig och frågar några killar som inspekterar bygget. Byggkillarna svarar honom och blänger samtidigt misstänksamt på oss. Chauffören berättar att det kommer ta två till tre år innan pagodakopian står färdig och att 5 000 personer är involverade i arbetet. Vi befinner oss i

Juntans huvudstad

Staden Naypyidaw stod färdig 2005 och blev Burmas huvudstad istället för Rangoon.

Namnet betyder ungefär "kungliga staden".

Staden ligger i djungeln, mitt i landet. Tidigare var platsen öde och omringad av skog.

Alla myndigheter och deras anställda har flyttat till den nya huvudstaden.

Den officiella anledningen till flytten var att den nya platsen

Naypyidaw – Burmas nya huvudstad.

Dagen före resan till Naypyidaw träffar vi en grupp människor som på olika sätt har erfarenheter av den nya huvudstaden. Då den som pratar med en utländsk journalist om politiska sammanhang, utan att ha militärjuntans tillstånd, riskerar fängelsestraff vill ingen av dem vara med på bild eller framträda med sitt riktiga namn. En tjej berättar att hon nyligen åkte hela vägen, från Rangoon till Naypyidaw, bara för att få en stämpel hos utrikesministeriet. Stämpeln behövdes för en ansökan om utlandsstudier.

– Men det var en tråkig stad. Det fanns ingenting att göra, säger hon.

I slutet av år 2005 utropade Burmas styrande junta plötsligt Naypyidaw till ny huvudstad. Under stort hemlighetsmakeri började den byggas mitt i djungeln. Inte mycket stod klart när de första flyttlassen gick. Många statligt anställda tvingades, med bara några veckors varsel, lämna sina familjer. En kille skvallrar om att han har en släkting vars man känner en av juntaledaren Than Shwe:s livvakter.

Ryktet säger att diktatorn bor under jord och bara spelar hela tiden. En annan kille tror att den nya huvudstaden bara är en skenmanöver för att dölja något mycket viktigare, exempelvis uppbyggnad av militärbaser på andra platser i landet. Vi frågar om de som har släktingar i Naypyidaw skulle kunna ställa några frågor till dem om livet i staden. Innan vi skiljs åt lovar de att återkomma med släktingarnas svar.

Det går inga tåg till Naypyidaw. Närmaste samhälle är Pyinmana, cirka tio timmars resa från Rangoon – Burmas största stad med fem miljoner invånare. De som tror att vi är turister har sagt oss: Ni kan inte åka till Naypyidaw – regeringen tillåter inga utlänningar där. De vänner som vet att vi är journalister har sagt oss: I bästa fall kanske ni kan ta några bilder på avstånd – men ni blir aldrig insläppta.

Vid tiotiden på kvällen rullar tåget in på Pyinmanas station. Vi tar oss till hotell Fenix, det enda hotell som enligt guideboken tar emot utlänningar. Det visar sig inte längre stämma.

– På grund av säkerhetsskäl kan utlänningar inte längre bo i Pyinmana. Ni kan bo i hotellzonen i Naypyidaw, säger hotellportieren.

Vi försöker på ytterligare några hotell men överallt samma svar: Inga utlänningar. Trötta och hungriga sätter vi oss på en indisk restaurang. Ägarinnan ställer fram ris, kyckling och mangochutney. Samtidigt som rätterna kommer fram på bordet börjar fler och fler personer samlas runt oss. En man står och pratar i sin walkie-talkie utanför restaurangen. När samtalet är över kommer han och sätter sig vid vårt bord.

– Var kommer ni ifrån, frågar han.

– Sverige, svarar vi.

ligger mer centralt i Burma än Rangoon.

En troligare anledning är att juntan – och militären som helhet – kan känna sig säkrare i det nya fästet, om det skulle bli ett nytt folkuppror, liknande det 1988 då miljoner människor demonstrerade för demokrati över hela Burma.

Than Shwe - ledare sedan 1992

Generalen Than Shwe är Burmas högste ledare sedan 1992. Han visar sig ytterst sällan för allmänheten och ger inga intervjuer. Han kan inga andra språk än burmesiska. De som har träffat honom beskriver honom som butter och tystlåten.

Than Shwe föddes 1933 i den lilla staden Kyaukse. Som så många andra burmeser utan egentlig utbildning tog han värnning i armén vid 20 års ålder. Han steg inte särskilt snabbt i graderna, och har beskrivits som trög men lojal. 1985 utsågs han till vice arméchef under dåvarande ledaren Ne Win.

1988 blev Than Shwe vice ordförande i den junta som tog över i Burma när demokratiupproret krossades: the State Law and Order Restoration Council (SLORC). Några

- Aha, jag känner till Luggbekk, svarar han.
- Luggbekk?
- Ja, säger mannen och formar händerna till en tuppkam över skallen.
- Jaha, Fredrik Ljungberg, säger vi och skrattar.
- Ja, Arsenal, Ljungberg, skrattar walkie-talkie mannen och fortsätter.
- Kan du vara snäll och ge ditt pass till den där mannen, säger han och pekar på en ung kille i vit skjorta som sitter bredvid mig.
- Han är från den lokala polisen.

Efter att polisen och walkie-talkie mannen skrivit ner våra namn, passnummer, personnummer, Visanummer och hemadresser förklarar de att vi måste ta oss till Nay Pyi Taws hotellzon och att det finns en taxi som kan ta oss dit.

Vi passerar vägspärrarna med vänskapliga tut och ljusen från Naypyidaw syns från flera kilometers håll. När taxibilen parkerar utanför hotellreceptionen är det tyst. Det verkar inte finnas några gäster. Trots det menar portieren att det är fullbelagt. Vi hoppar in i taxin igen, kör ungefär trehundra meter och svänger upp till höger. På skylten står det Golden Myanmar Hotel.

Här finns det lediga rum. Bungaloverna är rymliga med ett separat vardagsrum och cirka tre meter i tak. På väggarna hänger burmesiskt konsthantverk sida vid sida med uppförstorade foton av olika byggprojekt. Allt är nytt. Men inne i badrummet finns sprickor i väggen och det luktar mögel.

På morgonen ser hotellzonen ut som en byggarbetsplats. Skyltarna avslöjar att här ska hotell som The Thingaha – Über Cool föras upp från grunden. Det byggs även en golfbana i anslutning till hotellen. Eftersom det är olagligt för utlänningar att färdas på moped måste vi hyra en bil med chaufför. Chauffören är ”häri från” och förklarar på stapplande engelska att det i dag bor cirka 400 000 människor i Naypyidaw.

I receptionen ber vi om en karta över staden. Efter en halvtimme kommer hotellpersonalen med ett papper som ser ut som ett rotsystem och små vita fyrkanter markerar de över trettio olika ministerierna. Chauffören kör oss runt till sjukhuszonen och visar barackerna där kvinnorna som arbetar på sjukhuset bor. Infarterna till varje ministerium bevakas av beväpnad militär.

Vi äter lunch i en öde restaurangzon och blickar ut över de pastellfärgade fyravåningshusen. Precis vid infarten till staden finns ett inhägnat område – ett gästhem där burmeser med ärende i staden kan bo för ungefär tio kronor natten. Vi svänger förbi shoppingcentret – enbart en affär har öppet. På kvällen återvänder vi till restaurangzonen och nu är flera av platserna upptagna av regeringsarbetare som dricker öl eller te efter jobbet slut.

Vid elvatiden börjar restaurangpersonalen plocka undan borden och vi inser att det kan bli problem att ta sig tillbaka. Det är alldeles för långt att gå, taxi har vi inte numret till och ingen vi mött pratar engelska. Personalen engagerar sig i vår situation och en av servitörerna springer iväg. En kvart senare

år senare fick juntaledaren Saw Maung ett sammanbrott och avsattes. I samband med det blev Than Shwe landets ledare 1992.

Sedan dess har han låtit bygga en helt ny huvudstad, Naypyidaw, där han visar sig en gång om året, på de Väpnade styrkornas dag den 27 mars. Han är mycket intresserad av astrologi och numerologi, och sägs inte fatta några viktigare beslut utan att rådfråga sin astrolog. Viktiga beslut kungörs nästan alltid på datum som kan delas med 9, som den 18:e eller den 27:e.

Than Shwe är kanske typisk för den sorts människa som fostras under mer än fyra årtionden av absolut militärstyre. En man som ger order och väntar sig att de följs till punkt och pricka. Ingen i militärapparaten vågar göra något utan att få order från honom.

är han tillbaka med två mopedkillar. De skjutsar oss till hotellet och vi möter inte ett endaste fordon på vägen. När vi ska checka ut dagen efter frågar hotellägaren hur sjutton vi tog oss hem.

– Ni vet att det är fängelsestraff på att köra utlänningar med moped, säger han men tillägger snabbt.

– Fast om de inte ser dig är det okej.

Tillbaka i Rangoon får vi ett papper med intervjuer våra vänner gjort med sina släktingar. En man har en dotter som jobbar för industriministeriet:

”Hon har bott där i över två år. När hon kom var det många problem med lägenheten och vattnet. Nu fungerar saker och ting men ingen är lycklig där. Det är väldigt varmt och mycket damm i luften. Men hon måste ändå fortsätta jobba där eftersom det är väldigt svårt att hitta ett annat arbete.”

En annan man jobbar för transportministeriet:

”När min chef tvingade mig att flytta dit blev jag väldigt upprörd. Nu har jag bott där i två år. Det är väldigt stort och man känner sig isolerad. Allt är dyrt men vägarna är bra och vi har elektricitet tjugofyra timmar om dygnet. Fast det räcker inte. Regeringen gör som de känner för och struntar i vår vilja.”

FREDRIK QUISTBERGH